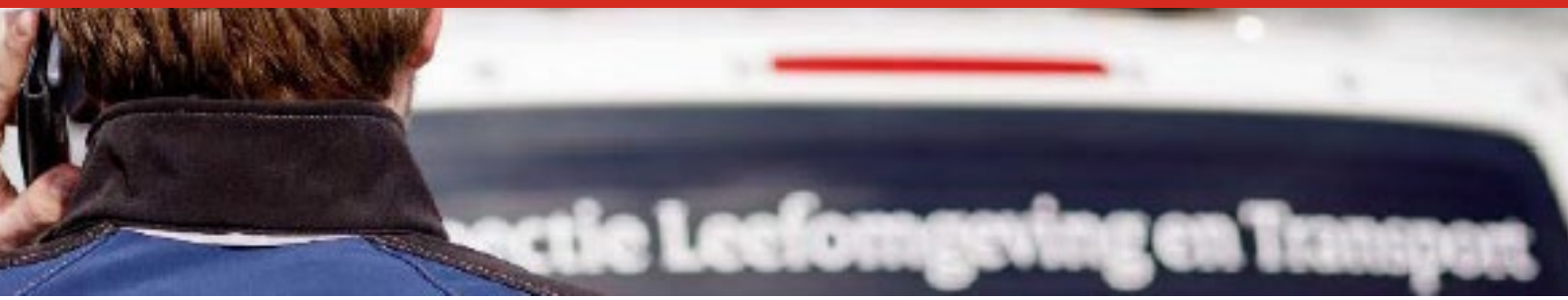
Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Signaalrapportage

Afweging belang inzetbaarheid Defensie en gevolgen voor leefomgeving nodig

Datum: 28 oktober 2024

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) verleent vergunningen voor de milieubelastende activiteiten die Defensie uitvoert op ongeveer 180 van haar terreinen. Door het verlenen van vergunningen worden de risico's en schade van defensieactiviteiten voor de leefomgeving en het belang van het doorgaan van die activiteiten tegen elkaar afgewogen. Emissies of geluidsoverlast zijn in sommige gevallen niet te voorkomen, maar vaak wel te beperken en te beheersen.

Het Ministerie van Defensie heeft een belangrijk taak: het opkomen voor de vrede, vrijheid en veiligheid van Nederland en haar bondgenoten. Om deze taak goed uit te kunnen voeren moet Defensie beschikken over voldoende personeel, materieel en ruimte om te oefenen. Alle activiteiten zoals varen, rijden, vliegen, schieten en de opslag van bijvoorbeeld munitie zorgen voor emissies, geluid of (externe) veiligheidsrisico's.

De toenemende geopolitieke spanningen vragen een groei van de inzet van de krijgsmacht. Deze groei zorgt voor meer milieubelastende activiteiten die gevolgen hebben voor de leefomgeving en omwonenden. De ILT signaleert dat er politieke keuzes nodig zijn om de verschillende belangen van de leefomgeving en omwonenden en die van Defensie goed af te wegen.

Risico's en schade voor de leefomgeving

In een vergunning worden voorwaarden gesteld aan activiteiten, zodat de gevolgen en risico's voor mens en milieu zo veel mogelijk worden beheerst. De vergunningen voor de milieubelastende

activiteiten van Defensie zijn echter al jaren niet op orde of sterk verouderd waardoor de belangen van omwonenden onvoldoende beschermd worden. Een oorzaak hiervan is onder andere de grote taakstelling die Defensie de afgelopen jaren kreeg.

Ook schiet de naleving van de vergunningen door het Ministerie van Defensie al langere tijd te kort. Dit zorgt voor overlast en leidt tot milieurisico's. Voorbeelden hiervan zijn het produceren van meer geluid dan is toegestaan volgens de vergunning, het opslaan van munitie in afwijking van de vergunning waardoor externe veiligheidsrisico's kunnen optreden en het uitvoeren van activiteiten die niet zijn toegestaan. Daarnaast zijn veel defensiegebouwen verouderd. Die voldoen bijvoorbeeld niet aan de energiebesparingseisen.

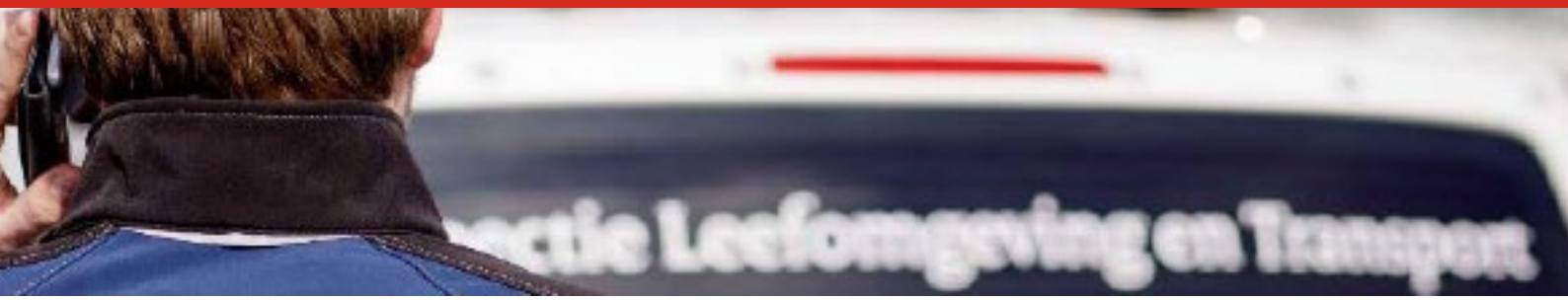
Toezicht en handhaving ILT

Defensie heeft zich net als ieder bedrijf te houden aan de wet- en regelgeving, maar voldoet hier op dit moment niet aan. Oorzaken liggen zowel in de achterstanden in de vergunningen als in het wettelijk kader dat geen rekening houdt met de toegenomen inzet. Het uiterste gevolg bij voortdurende overtredingen is dat de ILT met handhavend optreden activiteiten van Defensie moet stilleggen, onder andere op Marine Haven Den Helder en op Artillerie Schietkamp 't Harde. De ILT heeft vanuit haar rol namelijk de verantwoordelijkheid om toe te zien dat Defensie zich houdt aan geluidsnormen en regels voor munitieopslag en het beschermen van water- en bodemkwaliteit. Dit zodat de burger erop kan vertrouwen dat de lucht, de bodem en het water in hun leefomgeving voldoende schoon blijft en defensieactiviteiten niet schadelijk zijn voor hun gezondheid.

Politieke keuzes nodig

De ILT onderkent de positie en taak van Defensie en ziet dat door het huidige geopolitieke ontwikkelingen en daaruit volgende groei van de krijgsmacht de belasting van de leefomgeving en overlast voor omwonenden zal toenemen. Er zijn duidelijke politieke keuzes nodig om de gewenste balans te bepalen en te borgen tussen de belangen van omwonenden, bescherming van de leefomgeving en het uitvoeren van defensieactiviteiten. Vervolgens moet Defensie haar vergunningen op orde hebben, net als ieder andere organisatie moet zij de wet- en regelgeving naleven.

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Dit is een publicatie van Inspectie Leefomgeving en Transport | Postbus 16191 | 2500 BD Den Haag | 088 489 00 00 | www.ilent.nl | @InspectieLenT

De Inspectie Leefomgeving en Transport werkt aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid in transport, infrastructuur, milieu en wonen.